

ZOMERVERWACHTINGEN

Dag	1
Dag	2
Dag	3
Dag	4
Dag	5
Dag	6
Dag	7
Dag	8
Dag	9
Dag	10
Dag	11
Dag	12
Dag	13
Dag	14
Dag	15

De meevaller van jewelste

Nog tot ver na dit jaar zal er gesproken worden over de zomer van 2016. Er zullen proefschriften worden gewijd aan de onverwachte ontwikkelingen in deze zomer, onverwachter dan onverwacht. Men heeft het niet meer over zwarte zwanen maar over blauwe zwanen en rode zwanen; ja, eigenlijk schieten alle duidingen tekort. Douwe Bob bezingt de ‘Summer of 16’ in een wereldwijde hit, en Nederland ontvangt vele delegaties uit evenzovele buitenlandse landen om de ‘Weird Dutch Summer’ te begrijpen.

**PHILIP HANS
FRANSES**

*Hoogleraar aan de
Erasmus Universi-
teit Rotterdam*

Om te weten wat er allemaal gebeurt en waarom, moeten we eerst nog even terug naar het begin van de zomer van 2016. De extreem natte junimaand heeft Nederland in de greep, maar ook aan het werk gehouden. Als dan eindelijk de warmte komt met een lome zuidoostenwind, vertrekken velen naar hun vakantieadres. Klaas Knot van De Nederlandsche Bank is als altijd onderweg met de vouwwagen naar het Sauerland, Mark Rutte is gaan zeilen met vrienden op het Comomeer, en Ronald Plasterk maakt een voettocht in het noorden van Spanje. Het nieuws van juni is maar matig interessant en bij gebrek aan praatprogramma's staat ook de televisie nauwelijks nog aan. Het EK voetbal wordt slecht bekeken. Behalve dan de finale op 10 juli tussen gastland Frankrijk en topfavoriet België, die uiteindelijk in de verlenging wordt gewonnen door onze zuiderburen. Geert Wilders is met zijn vrouw naar haar thuisland Hongarije. Daar bij de grens wordt zijn paspoort ingenomen door een overijverige ambtenaar die niets moet hebben van gezinshereniging, en even is er in Den Haag een discussie of onze ambassadeur ter plaatse wel echt werk moet maken van zijn terugkeer naar Nederland. Vrijdag 5 augustus beginnen de Olympische Spelen in een volkomen opgeruimd Rio. Alle zenders op de campings en in de hotels staan afgesteld op deze Spelen, want Nederland is nog nooit met zo'n grote delegatie aanwezig geweest. Het kan niet anders dan dat er medailles worden verdiend, hoewel Daphne al wel heeft laten weten "dat er ook anderen kunnen zijn die sneller zijn dan ik".

En dan gebeurt het, en wel op vrijdag 12 augustus, de dag die de geschiedenis in zal gaan als Bijzondere Vrijdag. Die ochtend om half tien start de persconferentie bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en vandaag zijn de economische groeicijfers aan de orde van het tweede kwartaal van 2016. Het CBS heeft een aantal vaste gasten uitgenodigd, het zaaltje is voor een kwart gevuld, en dat is nog best veel, want het is immers midden in de vakantieperiode. Toch lijken de woordvoerders van het CBS wat nerveus, want zij weten dat wat ze zo dadelijk gaan vertellen wereldnieuws zal worden. De wat plichtmatige inleidende woorden, zoals van “dat het CBS zo nauwkeurig mogelijk probeert te meten en dat we daarom anderhalve maand na het kwartaal met de eerste cijfers komen” worden door de aanwezigen weggewuifd, totdat de eerste slide getoond wordt. De woordvoerder spreekt extra zachtjes als hij laat weten dat de Nederlandse economie in kwartaal 2 van het jaar 2016 is gegroeid met 13,4 procent. En nog iets zachter voegt hij eraan toe dat het eerste kwartaal bij nader inzien eigenlijk niet 1,4 procent groei kende maar 9,6.

13,4 PROCENT!

De tot dan verveeld ogende verslaggevers veren allemaal op uit hun stoel en vuren een reeks vragen af op de geschrokken woordvoerder. Om 9.34 uur ontploffen de sociale media, en het nieuws bereikt al snel Mark Rutte. Volkomen van slag laat hij de hengel uit zijn handen vallen. Klaas Knot giet de koffie uit de thermosfles pardoos over zijn geruite broek, en Ronald Plasterk met grote zonnehoed wandelt nietsvermoedend door. Mark Rutte belt direct naar de baas van het CBS. “Nee, echt, ik weet ook niet hoe het kan, maar het staat er toch echt”, zo stelt hij. “En, zoals u weet, statistieken liegen niet.” Mark herinnert zich een bekende quote over statistiek en liegen maar omdat hij het niet helemaal precies meer weet, houdt hij deze voor zich.

In de zaal van de persconferentie bij het CBS lopen de gemoederen enorm op. “Wat was er waar van het gerucht dat het CBS een aantal stagiairs van het Chinese Bureau voor de Statistiek op bezoek had gehad?” is een van de vele vragen. En, “kan het niet toch een rekenfout zijn, ergens bij de belastinginkomsten, die dit jaar verbluffend snel en voortvarend geïnd

zijn?” Maar nee, op geen enkele wijze neemt het CBS de quote van 13,4 procent groei terug. Een halve stad verderop schudden de paar aanwezige medewerkers van het Centraal Planbureau het hoofd. Een voorspelfout van 12,4 procent, dat hebben ze nog nooit meegemaakt. En dat komt wel op een heel slecht moment, nu sommige politieke partijen hun programma’s niet meer willen laten doorrekenen.

Wat er dan gebeurt in de daaropvolgende weken in augustus en september, is ongekend. Het CPB geeft al heel snel nieuwe voorspellingen, die dit keer, zo men toegeeft, met de hand zijn gemaakt. De nieuwe trend in de data doortrekkend, voorzien de rekenmeesters van het CPB een groei van vijftien procent over heel 2016, en ook voor 2017 en 2018 voorziet het CPB alleen maar zonneshijn met dubbele groeicijfers. Krantenkoppen hebben het over Nederland als het ‘groeimirakel’, ‘Het Botswana van Europa’. Lonely Planet wijdt een themanummer aan Nederland in zijn geheel, en een flink aantal toeristen maakt zich op voor een bezoek aan Texel, Schiermonnikoog en Vlieland.

Mark Rutte is meteen teruggekomen van vakantie, en op het Achtuurjournaal van maandag 15 augustus staat hij met de duimen omhoog in de camera te kijken als naast hem koning Willem-Alexander een stapeltje papier, met de woorden ‘Troonrede 2016’ duidelijk zichtbaar, triomfantelijk doorscheurt, met de kreet ‘toedeledoki!’. Die week komt het hele kabinet terug van het zomerreces, en krijgt van Mark Rutte te horen dat het geld over de schoenen stroomt. De begroting voor 2017 en opvolgende jaren kan onmiddellijk worden aangepast. De eerste plannen worden gemaakt en potentiële uitvoerders ervan staan rijen dik voor het Torentje.

Schiphol ziet graag een zevende en achtste landingsbaan vlak naast Almere, met een snelle treinverbinding tussen Almere en Schiphol. Rotter-

dam wil graag een derde Maasvlakte, en toch wel een jawoord op de Wereld Expo 2025. Groningen wil nu echt van de gaswinning af, en Nederland opteert daarom voor import uit Noorwegen. Jet Bussemaker wil bij nader inzien toch dat het leenstelsel weer wordt afgeschaft, en dat de studenten weer een basisbeurs krijgen, dit keer zelfs verdubbeld in bedrag. Bij het leger zien ze graag 25 extra Joint Strike Fighters. De zorgsector wil meer handen aan het bed en denkt daar zeker vijf miljard per jaar voor nodig te hebben. De vakbonden van middelbareschoolpersoneel willen voor leerkrachten een serieuze salarisverhoging. Veel zzp'ers zoeken alsnog een vaste baan, en binnen korte tijd lijken de banen voor het oprapen, en daalt de werkloosheid in Nederland naar iets boven de één procent. Alles lijkt te kunnen, en alles wordt door het kabinet toegezegd. Bouwbedrijven gaan aan de slag, verloven worden ingetrokken, Nederland is één grote bouwput.

Er is nog wel een Tilburgse hoogleraar die waarschuwt voor mogelijk oplopende inflatie, maar ach, zo zegt Rutte, "ik heb weleens gehoord dat als alles steeds een klein beetje duurder wordt, dat dat goed is voor de economie".

In de politieke verhoudingen verandert er veel. De coalitiepartners PvdA en VVD schieten omhoog in de peilingen, het electoraat van de PVV verdampt nagenoeg volledig, en de Partij voor de Dieren wordt de op twee na grootste partij. Gierend van de lach, en elkaar regelmatig omhelzend, staan Mark Rutte en Diederik Samsom op elke nieuwe bouwplaats, helm op, schaar in de hand, en weer verder.

Op 20 september spreekt koning Willem-Alexander de troonrede uit. Hees geworden van de vele feestjes, laat hij veel van de rede aan de omliggende muziek over. DJ Tiësto heeft speciaal een song gecomponeerd, en na de fenomenale 'drop', rapt de koning de troonrede waarbij vagelijk de woorden doorklinken als *het feest kan beginnen want wij zijn binnen, we gaan nog niet naar huis, en Nederland oh Nederland*.

De zomer duurt ook wat betreft het weer erg lang. De regenachtige lente is helemaal vergeten, want Nederland zit 's avonds laat massaal op het terras, tuin of balkon.

Maar dan wordt het vrijdag 14 oktober 2016, half tien 's ochtends. Plaats van handeling is wederom de ruimte voor de persconferentie in het gebouw van het CBS. Dit keer zit de zaal vol met belangstellenden en ook belanghebbenden zoals bouwbedrijven, vakbonden en banken. Zelfs Mark Rutte heeft er tijd voor vrijgemaakt. Al high fives uitdelende aan een reeks van aanwezigen neemt hij plaats voor in de zaal. De woordvoerder van het CBS laat lang op zich wachten, en dat is wel markant. Als hij eenmaal voor de lessenaar is gaan staan, draait hij zich snel om. Hij staat daar als een echte onzekere leraar met zijn rug naar de volle zaal als hij dan de eerste slide aanklikt. Geroezemoes zwelt aan, Rutte maakt zijn bril nog eens schoon, en iedereen kijkt elkaar met ongeloof aan. "Ja," zegt de woordvoerder, "u ziet het allemaal goed. Waar wij in augustus zeiden 13,4 procent, bedoelden we eigenlijk ..."

